

המקנא פרק ראשון סוטה

ח.

עין משפט
גר מצוה

מו א מיי פ"ג מהל' סוטה הל' ג סמג
עשין ט:
מו ב מיי פ"א מהל' עדות הלכה ד:
מוג ג מיי פ"ו מהלכות כלל המקדש הל' א:
מוז ד מיי פ"ד מהל' מחוקרי ספרה הל"ט:
נ ה ר מיי פ"ד מהל' סוטה הלכה ז:
נא ז מיי פ"א מהל' טומאת לרעת הל' ו: ופ"ג מהל' עבדים הל' ט:
נב ח מיי פ"ג מהל' עבדים הלכה ט:
נג ט מיי פ"ו מהל' רוחם הלכה ה:
י מיי שם ופ"א מהל' טומאת לרעת הל' ו ופ"ג מהל' עבדים הל' ט:
נד ב מיי פ"ו מהל' סנהדרין הלכה א סמג עשין קב:

תורה אור השלם

1. והעמיד דבתי את האשה לפני י ופרע את ראש האשה ונתן על פניה את מנחת הזבוח מנחת קנאת הוא ויבד הבת ויהי מי הקרוב המאיררים:
2. והעמיד דבתי את האיש המטהר אתם לפני י ופרע אתם מועד:
3. והשביע אתה הבת ואמר אל האשה אם לא שבב איש אתך ואם לא ששית טמאה תחת אישך הדין ממי הקרוב המאיררים האלה:

מוסף רש"י

מסיעין את העדים. קודם קבלת עדות ממקום למקום וממלך למלך, שבאין להשיב אומרים להם לא נקבל כן אלף כסף, וכן משם למקום אחר (סנהדרין לב). שלא יהא להם גס בהביתם. והוא יוש לה מבינתה, ואומרת מה כן אם אשמה גם אני (דברים עג). הביטול הביטול דמיוני עליה כמשלחו (רשב"י פסחים עב). חישש להרהורא. שמה ימנו זה עניהם ויטולו לדי הכהן המטהר אתם (סנהדרין מח). פרק אחד. כלומר מעט ממנו מלפניו, וי"ל פרק חמישי נגד, ולשון פרק בתרייהו לשת טורנליין (סס).

תוספות שאנץ

איתין וקיימן אקריביהון שמקריבין קניהן לטהורן באכילת קדשים ומצוה על האדם שיעמיד וישמור על קרבנו ונפקא לן בספרי מתשרו להקריב לי במועדו ומי שיוכל ליכנס ליעורו נכנס ואלו שלא היו יכולות מפני שהן מחוסרי כפרה ועמדות בחלל שער נקבו שלא נתקדשו ליה. מכסין אותו פרק אחד כשנסקל חתיכת בוד מלפניו. ויתגרו בה פרחי כהונה. פ"ה פרחי כהונה לאו דוקא אלא נקט אותם על שהן מצויין בעבורה יותר משאר בני אדם:

ששם משקין את הסוטה. בתוספתא (פ"ב) שאל' (מלכות א) את אשר יחטא איש לרעהו ונשא בו אלה להלכותיו וצא אלה לפני מוצק צבית הזה וכו' להרשיע רשע וצבית בטנה ולהלדיק לדיק [למת לו כלדקתו שנאמר ולא לא נטמאה האשה וטהורה היא] ונקמה ומרעה זרע היא עומדת מצפנים והכהן עומד מצחון שנאמר והעמיד הכהן את האשה לפני ה' האשה לפני ה' ואין כהן לפני ה' **אין** משקין שתי סוטות כאחת. נראה לפרש שיעמיד שתי צעורה צבת אחת להשקותן אע"פ שאין שומות כחמת וכן רציעה וצוספתא דפרה (פ"ג) מה נמי אין שמי פרות נעשות כחמת משעשית אפר מציא אחרת ושורפה על גבה ומימה וכי היה אסור צכה"ג לשחוט שני זבחים כחמד כגון שני עולות או שני מטאות שיעמיד שניהן צעורה וישחוט א' ואחר כך ישחוט השני והא' דלמרי צפ"צ דשחיטת חולין (דף כט: וסס) מוצחהו שלא יהא א' שחט שני זבחים מיירי שיחמוך שני זבוחין כחמד לזכא איסור דלורייתא אלל צכה"ג לא מיירי התם וצפ"י נערה המאורסה (מדים עג). צנדרים צעי מהו שיפר אדם לשחיט נשוי כחמד אותה דוקא או לאו דווקא ופשיט להו מהכא:

איכא ביניהו רותתת. נראה דהוה מני למימר איכא ביניהו אשה אחרת שאינה סוטה לר' שמעון מותר לר' יהודה אסור להעמיד אללה שום אשה צעור נקנור (א) דלמר צפרק טרף צלפתי (יומא דף עג:) דלפליגי מני הכי רבי ורבי שמעון צקרא דוהוליא אותה דכתיב גבי פרה ואמר איכא ביניהו חמור לרבי דלמר אותה לזדה אסור להוליא ענה חמור: **והא** אין עושין מצות חבילות. תימה מאי פריך והלא אין עושין מלות חבילות ליכא אלל איסור מדרבנן משום דמיחוי עליה כמשא ואינה פליגי בקראי:

באן בשני בהנים. רש"י פירש וכן גבי עזר צצ"ד אחד ואדון אחד ומימה והא טהרת צ' מלורעין דמי לשני עבדים של שני בני אדם: **והכהן** אוהו בבגדיה. צפרק אללו הן הלוקין (סכות דף עג:) תניא מני הכי חון הנכנסת אוהו צצגדיו כו' ונראה משום דכתיב צו ונקלה מזהו לנוולו בתוספתא (פ"א) כהנים מטילים גורלות וכל מי שיעלה גורלו פליטו כ"ג יולא ועומד צלד סוטה ואוחו צצגדיה: **אם** היה לבנה נאה. אע"ג דגזירת הכתוב הוא

הסס קיימא. צלשכת הגזית דקאמרת ולשכת הגזית צעורה היתה חליה צקודש פרק שני (דף כה:). ומחסינן לה. מכל הר הציט לאחר שיאימו עליה: **כדי לייגעה.** ותדאג מן המיס **מסיעין** היו אם העדים שמעדיס עדות נפשות וכצדוקין אותן היו מסיעין אותן מפינה לפינה ומלשכה ללשכה: **לפני ה'.** והוא הפתח שצו לך כניסה ויציאה לכל צאי עזרה: **אקורבנייהו.** כשמקריבים את קרבן קייניהם לטהרם צאכילת קדשים ומלוה על האדם שיעמוד וישמור על קרבנו ונפקא לן צספריט מתשמרו להקריב לי צמועדו (צמדבר כח) ומי שיכול ליכנס צעורה נכנס ואלו שלא היו יכולות מפני שהיו מחוסרות כפרה עומדות בחלל שער נקנור שלא נתקדש: **וצין וזנות מני.** כשמקריבין **קריבניהם** הן מחוסרי כפרה ואינן יכולין ליכנס: **שלא יהא לבה גם צצפרסא.** שמה האחת עומדת על צוריה ואינה מודה לומר טמאה אני וחצרתה שהיא טמאה רואה את זו שאינה מודה וסובלת את צושתה ולבה מתגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה: **לא מן השם הוא זה.** לא זהו הטעם שאמרת העיקר הנאמר צצבר: * **אוסה.** טעמי לקראי צצ"מ (דף קטו). דקא אמר לא תחבל בגד אלמנה **צעניה** נאמר ולא צעירה טעם המקרא שאם לאה ממשכנה ואתה חייב להחזיר לה אותה נכנס שחית ליתלו וערביה להחזירו משיאה שם רע צצכיוותיה: **מאי צניייהו.** צין רבי יהודה לרבי שמעון אי משום לבה גם צה ואי משום גזירת הכתוב: **איכא צניייהו.** אשה שאנו רואים צה שהיא רותמת מלימת המיס ואינה מודה למ"ד שלא יהא לבה גם צה זו אלו רואין שאין לבה גם צה ולמאן דלא דריש טעמא דקרא אלל גזירת הכתוב אין משקין עמה אחרת: **ורוספס מי משקין.** עמה אחרת נהי דאין לבה גם צה האיכא משום עשיית מלות חבילות כדמניא כו': **חבילות חבילות.** שנראה כמי שהיו עליו למשאו וממנה לפרק משאו: **צבה אחד.** היו חבילות וכן לגבי עבדים צצ"ד אחד וצאדון אחד: **ופרע.** כלל מקום לשון גילוי הוא: **גופה מנין.** כדתנן מנגלה את לבה: **סותר אם שער.** מרצה צגילוייה סקותר קליעתה: **חיש להרהורא.**

התם קיימא דמסקינן לה ומחתינן לה כדי לייגעה **ד**תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר יבית דין מסיעין את העדים במקום למקום כדי שתטרף דעתן עליהן ויחזרו בהן: ששם משקין את הסוטה וכו': בשלמא סוטה דכתיב **ו**העמיד הכהן את האשה לפני ה' מצורעין נמי דכתיב **ו**העמיד הכהן המטהר וגו' אלא יולדת מאי טעמא אולימא משום דאתיין וקיימין אקורבנייהו דתניא **ג**אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זבין וזבות נמי דאה"נ **ו**תנא חדא מינייהו נקט ת"ר * **אין** משקין שתי סוטות כאחת כדי שלא יהא לבה גם בחבירתה רבי יהודה אומר לא מן השם הוא זה אלא אמר קרא **א**ותה לבדה ות"ק הכתיב אותה ת"ק ר"ש היא **ו**דרריש טעם דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה כדי שלא יהא לבה גם בחבירתה מאי בינייהו איכא בינייהו רותתת ורותתת מי משקין והא אין עושין מצות חבילות חבילות **ו**דנתן אין משקין שתי סוטות כאחת **ו**ואין מטהרין שני מצורעין כאחת **ו**ואין רוצעין שני עבדים כאחת **ו**ואין עורפין שתי עגלות כאחת **ו**לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אביי ואיתימא רב כהנא לא קשיא * **באן** בבהן אחד כאן בשני כהנים: והכהן אוהו בבגדיה: **תנו רבנן** ופרע את ראש האשה אין לי אלא ראשה גופה מנין ת"ל האשה אם כן מה ת"ל ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שעררה: ר' יהודה אומר אם היה לבה וכו': **למימרא** דר' יהודה חייש להרהורא ורבנן לא חיישי והא איפכא שמעינן להו דתניא האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקים אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שבולה ערוה דברי רבי יהודה וחכ"א האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמר רבה הכא טעמא מאי שמא תצא מב"ד זכאית **ו**יתגרו בה פרחי כהונה התם הא **מ**סתלקא וכי תימא אתי לאיגרויי באחרניית' האמר **ו**רבא גמירי דאין יצר הרע שולט אלא במה שעיינו ראות אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן ל"ק אלא אמר רבא * **דר'** יהודה אדר' יהודה ל"ק כדשינן דרבנן

שז ואל תעשה לאו מיעקר הוא כדאיתא פ' האשה רבה (בבבא טז:). **האיש** נסקר ערום ואין האשה נסקרת ערומה. תימה מאי קשיא דרבנן אדרבנן והא מפרש טעמא צפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מה:) משום דכתיב אותו צלל כסותו ואין אותה צלל כסותה א"כ למה היה לנו לנוולה מאחר שהכתוב אומר שלא לנוולה אם היינו מנוולין אותה א"כ לנו עוקרין הכתוב צדים י"ל צין לר' יהודה צין לרבנן דאותו לא צא אלל למעט על הכסות שלו לילכך לרבנן לא שמענו מן התורה מה דינה והרשות ציד צית דין לעשות כמה שירצו וצגמרא מפרש צמאי פליגי להכי קשיא דרבנן אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לנוולה משום יסור:

ויתגרו בה פרחי כהונה. תימה כיון דלאו חובה לאנשים לראותה יתלו סדין של צון צינה לצין האנשים ויסקמו שעררה דלמחר קרא ואי משום כהן המשקה אותה יהפוך פניו לצד אחר והכי מני צספרי צהדיא ופרע את ראש האשה סדין של צון פורש צינו לצין העם כהן פונה לאחוריו ופורעה כדי לקיים צה מלות פריעה ולרבי יהודה נמי נעשה כך וי"ל לר' יהודה אם היו פורסין סדין צינה לצין האנשים לא היה ניוול כל כך צפני הנשים כמו צאנשים שאין אשה צושה מפני צברומיה ולא יסרו: **גמירי** אין יצר הרע שולט אלא במה שעיינו ראות. מקשי מפרק אין דורשין (מגיגה א:). דלמר עריות צין צפניו צין שלא צפניו נפיש יצרייהו ולא קשיא מידי דהתם ה"פ מחמיר שראה הערוה פעם אחת שצ מהרהר אחריה לעולם אפי' שלא צפניה אלל מחמת שראה הנסקלת ערומה אינו מהרהר אחר אחרת ואחר

א) סנהדרין לב: [תוספתא סנהדרין פ"ט:] ב) [תענית כז:] ג) [בבבא מ"ג:] ד) [מדרש עג. ע"ש תוספתא דנגעים פ"א ע"ש תוספתא סוטה פ"א ע"ש:] ה) [ג'למנא:] ו) [בבבא מט:] ז) [סנהדרין ק"ג:] ח) [סנהדרין מה:] ט) [גזירות מ"ג:] י) [צ"ל מסתקלה וע דבסנהדרין מה:] יא) איתא מקטלן:] יב) [בסנהדרין איתא רבה:] יג) [ע"ש תענית כז:] יד) [פ"א קייניהם, ע"ש ה"טב מדרס עג.] יה) [ע"ש הלליון:] יו) [גזירות כ"ג, ע] יז) [ע"ש לעיל ג. צמננה:] יח) [ע"ש לעיל ג. צמננה:] יט) [צמננה.]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה איכא וכו' נקטר והכי נמי אמר צפרק טרף וכו' ר' יהודה ור' ששון וכו' דלר' יהודה דלמר אותה:

גליון הש"ס

גב' אין משקין שתי סוטות. עין מדרס דף עג ע"ש: שם באן בבהן אחר. עין מג"א סנין קמו צ"ק יא: שם דר"י אדר"י לא קשיא. ספחים יח ע"ש: סוטה כל ע"ש: רש"י ד"ה אותה והשביע אותה ההן. צנדרים דף ע"א איתא צין צייתא משום שנאמר והסקה אותה לזדה (ובקרא לא כתיב אותה) ופי' ה"ס צין דכתיב והסקה מניק"ל היו כהן נמי כמה דלמדין אמר קרא אותה אינו יד מפי' ה' דוהשקה. אצל רבי צ"ש שם וכן צפ"י המורה בשם רש"י איתא משום שנאמר והסקה לזדה והיינו מדכתיב מניק"ל ה' וא"י י"ל דלדיק לומר דקורא ה"סם זה צלשון אמר קרא אותה בשיה פ"י רש"י הכה דהיינו קרא והשעה אותה והיו הכה צייתא אחריה וכתביבס' איתא שנאמר והעמיד אותה הכה והיינו ע"כ מתכניב והעמידה צמפיק ה"א היו כאלו כתיב אותה וקשה אמאי טעא ממאי דמפרש צצנייתא שנאמר והשקה וצשורי כנה"ג א"ח צפוק הספר צנשוטיו על הרמז"ס כתיב דל"ל צצנמ"ס והקריב אותה. וא"כ י"ל דהרמז"ס ס"ל דצצנייתא דהכא דנקט אמר קרא אותה היינו קרא דוהקריב אותה: